

Oplegvel Raadsstuk

Portefeuille H. van der Molen
Auteur Mevr. L. van Rossem
Telefoon 5114395 E-mail: lvrossem@haarlem.nl
SZW/BB Reg.nr. SZW/BB/2009/215234
Kopiëren: bijlagen
B & W-vergadering van 15 december 2009

Onderwerp

Beleidsnota participatiebudget

DOEL: Besluiten

De Wet participatiebudget maakt het mogelijk verschillende budgetten, die momenteel verdeeld zijn over verschillende hoofdafdelingen, te bundelen. De raad is bevoegd te besluiten over de overheveling van budgetten.

B&W

1. Het college stelt de raad voor het participatiebudget vanaf 1 januari 2010 onder te brengen bij één budgethouder, te weten de hoofdafdeling Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW).
2. Het besluit is budgettair neutraal. Het participatiebudget bestaat uit het Werkdeel van de WWB, de WEB-middelen en het inburgeringsbudget. De verantwoordelijkheid voor de WEB-middelen en het inburgeringsbudget wordt overgeheveld van de hoofdafdeling Stadszaken naar de hoofdafdeling SZW, met uitzondering van het Vavo-deel. De hoofdafdeling SZW is reeds verantwoordelijk voor het Werkdeel van de WWB. In de begroting 2010 zijn geen inkomsten en uitgaven voor de WEB-middelen en het inburgeringsbudget opgenomen. Inmiddels is duidelijk dat de WEB-middelen in 2010 € 1.334.935 bedragen. Hiervan gaat € 798.101 naar SZW en € 536.834 naar Stadszaken (het Vavo-deel). Mocht de gekozen verdeelsleutel in de praktijk tot ongewenste effecten leiden, dan kan deze binnen het financiële kader van het educatiedeel van het participatiebudget bij de eerste bestuursrapportage 2010 wijzigen. Het inburgeringsbudget bedraagt € 2.621.319 en gaat volledig naar SZW.
3. Het educatiedeel van het participatiebudget wordt in 2011 door het Rijk gekort met € 35 mln; dat betekent voor Haarlem een korting van circa € 350.000. Het resterende educatiebudget voor 2011 en verder wordt in de begroting 2011 verdeeld over het Vavo- en overige educatiedeel.
4. De betrokkenen ontvangen na besluitvorming informatie over dit besluit.
5. Het college stuurt dit voorstel naar de gemeenteraad, nadat de commissie Samenleving hierover een advies heeft uitgebracht.

Raad:

Besluit in te vullen door griffie	Moties en amendementen in te vullen door griffie
☐ Conform	☐ Ja
☐ Gewijzigd	☐ Nee
☐ Aangehouden	

Raadsstuk

Onderwerp: Beleidsnota Participatiebudget

Reg.nummer: SZW/BB/2009/215234

1. Inleiding

Met ingang van 1 januari 2009 is de Wet participatiebudget in werking getreden. Met het participatiebudget worden de gemeentelijke middelen voor re-integratie (WWB-werkdeel), inburgering en volwasseneneducatie gebundeld in één specifieke uitkering voor gemeenten. Gemeenten kunnen met het participatiebudget re-integratievoorzieningen, inburgeringsvoorzieningen, educatie-opleidingen en combinaties van deze voorzieningen financieren voor een brede doelgroep van iedereen van 18 jaar en ouder. Doel hiervan is een grotere beleidsvrijheid en minder administratieve lasten voor gemeenten.

Het jaar 2009 is voor de G31 –gemeenten een overgangsjaar waarin de bestaande afspraken in het kader van het Grote Stedenbeleid nog gelden.

Met het ontschotten van participatiebudgetten wordt beoogd een bijdrage te leveren aan het vergroten van de arbeidsparticipatie, inburgering en maatschappelijke participatie door deelname aan volwasseneneducatie.

In 2008 hebben wij geanticipeerd op deze nieuwe wet met een nota over de mogelijke gevolgen van de invoering van het participatiebudget voor Haarlem. In die nota hebben wij aangekondigd in 2009 met voorstellen te komen met betrekking tot het participatiebudget.

Daarnaast hebben wij de commissie Samenleving de toezegging gedaan een beleidsnota inzake het participatiebudget voor te leggen in plaats van een nieuwe kadernota re-integratie.

Het voorliggende beleidsplan participatiebudget is de uitwerking daarvan.

2. Voorstel aan de raad

Het college stelt de raad voor:

Het participatiebudget vanaf 1 januari 2010 onder te brengen bij één budgethouder, te weten de hoofdafdeling Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW). Het onderdeel Vavo (Voortgezet Algemeen Volwassenen Onderwijs) blijft bij de hoofdafdeling Stadszaken.

3. Beoogd resultaat

Door zowel het participatiebudget als het beleid en de uitvoering inzake de drie onderdelen van het participatiebudget (inburgering, volwasseneneducatie en re-integratie) onder te brengen bij de hoofdafdeling SZW, realiseren wij een verregaande mate van integraal samenwerken op het terrein van de participatie.

4. Argumenten

Niet alleen de verantwoordelijkheid voor het participatiebudget, maar ook het beleid en de uitvoering ten aanzien van het participatiebudget worden ondergebracht bij de hoofdafdeling SZW. Door deze integrale samenwerking en door het participatiebudget onder de verantwoordelijkheid te brengen van een

budgethouder maken we maximaal gebruik van de mogelijkheden die de Wet participatiebudget biedt. Daarmee bereiken we onder andere:

- een betere dienstverlening aan de burger.
- meer samenhang in trajecten en betere combinaties van trajecten
- vermindering van administratieve lasten en toename van effectiviteit en efficiency.

5. Kanttekeningen

Door bezuinigingen op zowel het re-integratiedeel als het educatiedeel van het participatiebudget, alsmede op de reserveregeling, moeten de komende jaren noodzakelijke prioriteiten gesteld worden ten aanzien van doelgroepen en trajecten.

De oormerking van het deel dat OCW inbrengt in het participatiebudget voor educatie en de verplichte besteding daarvan bij ROC's blijft gehandhaafd tot 1 januari 2013. Het is binnen het participatiebudget niet mogelijk inburgeringsmiddelen in te zetten voor educatie. Dat beperkt de mogelijkheden, die het participatiebudget in eerste instantie leek te bieden, vooralsnog aanzienlijk.

6. Uitvoering

De hoofdafdeling SZW geeft opdracht voor interne uitwerking en uitvoering. Er volgt een apart besluit over de organisatorische en personele gevolgen van het participatiebudget.

7. Bijlagen

- Beleidsnota participatiebudget

Het college van burgemeester en wethouders,

de secretaris,

de burgemeester,

Raadsbesluit

De raad der gemeente Haarlem,

Gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders;

Besluit:

Het participatiebudget vanaf 1 januari 2010 onder te brengen bij één budgethouder, te weten de hoofdafdeling Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW). Het onderdeel Vavo (Voortgezet Algemeen Volwassenen Onderwijs) blijft bij de hoofdafdeling Stadszaken.

Gedaan in de vergadering van

De griffier,

De voorzitter,

SZW/BB/2009/215234

Beleidsplan Participatiebudget

2009
Stadszaken, SZW en Dienstverlening

1. Aanleiding

Het Kabinet heeft in het Coalitieakkoord afgesproken de participatie van mensen die aan de kant staan de komende periode te verhogen. Met participatie wordt hier bedoeld: zinvolle deelname aan de samenleving, bij voorkeur door het bereiken van economische zelfredzaamheid.

Het kabinet heeft zich ten doel gesteld de maatschappelijke participatie van burgers te verhogen naar 80 procent in 2016. Die participatie is nodig om de kwaliteit van de samenleving op peil te houden en het huidige niveau van welvaart en voorzieningen te behouden. Om dit te bereiken is onder andere besloten om vanaf 1 januari 2009 de gemeentelijke middelen voor re-integratie, volwasseneneducatie en inburgering te bundelen in de Wet participatiebudget, kortweg het participatiebudget. Door bundeling van op participatie gerichte budgetten krijgen gemeenten meer beleidsvrijheid en ruimte om maatwerk te leveren en een samenhangende aanpak te realiseren. Dat betekent meer efficiency en meer effectiviteit.

In 2008 hebben wij geanticipeerd op deze nieuwe wet met een nota over de mogelijke gevolgen van de invoering van het participatiebudget voor Haarlem¹. In die nota hebben wij aangekondigd in 2009 met voorstellen te komen met betrekking tot het participatiebudget. Het voorliggende beleidsplan participatiebudget 2010-tot 2012 is de uitwerking daarvan².

2. Participatie in Haarlem: onze maatschappelijke situatie

Veel Haarlemmers doen mee aan de samenleving. De participatiegraad van onze beroepsbevolking ligt iets hoger dan het landelijk gemiddelde; 71 % ten opzichte van 70%. Dat betekent dat ongeveer driekwart van de Haarlemmers betaalde arbeid verricht. In vergelijking met de vijftig grootste steden van Nederland staat Haarlem op de 16^e plaats op de sociaal economische index.³ Daarnaast zijn ongeveer 40.000 mensen actief als vrijwilliger. Een op de vijf mensen is mantelzorger. Als hoogst genoten opleiding heeft ruim 28% van de bevolking het lager onderwijs gevolgd, ruim 38 % het middelbaar onderwijs en ruim 32% het hoger onderwijs.

Dat neemt niet weg dat nog teveel Haarlemmers aan de kant staan. Zij hebben geen werk, beschikken niet over een startkwalificatie, of hebben een taalachterstand.

Ruim 2400 mensen in Haarlem ontvangen een bijstandsuitkering. Aan die situatie ligt vaak een complexe problematiek ten grondslag. Daarnaast zijn er 4000 mensen zonder werk die wel op zoek zijn naar werk. Veel Haarlemmers zijn als gevolg van een taalachterstand of laaggeletterdheid niet of onvoldoende in staat om mee te doen of stapjes in hun persoonlijke ontwikkeling te maken; velen moet nog inburgeren of zijn laaggeletterd. Ook verlaten per jaar ruim 450 jongeren de school zonder een diploma. Het aantal minima in Haarlem bedraagt circa 8800 huishoudens.

De komende tijd zal als gevolg van de economische crisis het aantal mensen dat niet participeert toenemen. Bedrijven gaan mensen ontslaan en nemen geen nieuwe mensen aan. Dat betekent dat een deel van het bestand werkzoekenden er anders uit komt te zien. Jongeren die net van school komen krijgen het moeilijk met het vinden van hun eerste baan.

Het verder verhogen van de participatie, het inzetten van werk en scholing voor diegene die dat nodig hebben is de uitdaging voor Haarlem voor de komende jaren. De vorming van het

¹ Nota 'Invoering participatiebudget per 1 januari 2009', SZW/BB/2008/171026

² Deze nota is tot stand gekomen in samenwerking met relevante Haarlemse partners.

³ Sociaal economische index is: bijstand, werkloosheid, arbeidsongeschiktheid, armoede, laagopgeleiden, participatie vrouwen, banen en percentage groeisectoren. Voor een volledig overzicht zie: Atlas voor gemeenten 2009.

participatiebudget neemt een deel van de belemmeringen voor gemeenten om dat doeltreffend te realiseren weg.

3. Landelijke ontwikkelingen: Wet Participatiebudget

De Wet participatiebudget betreft een bundeling van de budgetten voor re-integratie (de Wet werk en bijstand, Wwb), educatie (Wet educatie en beroepsonderwijs, WEB) en inburgering (de Wet inburgering, Wi). Met het participatiebudget kan aan een grote groep burgers een aanbod worden gedaan. Uit het budget kunnen de re-integratievoorzieningen, inburgeringsvoorzieningen en educatie-opleidingen voor personen van 18 jaar en ouder, en in sommige gevallen voor 16/17 jarigen, worden gefinancierd. De Wet participatiebudget brengt een aantal veranderingen voor gemeenten met zich mee:

Ten aanzien van verruiming van regelgeving:

- De bestaande wet en regelgeving ten aanzien van de WWB, de Wi en de Web blijft bestaan en vormt het kader.
- Het inzetten van voorzieningen is niet langer beperkt tot de eigen inwoners. Zo kunnen bijvoorbeeld klanten die een gesubsidieerde baan hebben en verhuizen deze baan behouden.
- Voor de inzet van een re-integratievoorziening is het niet langer nodig dat betrokkene bij het Werkbedrijf staat ingeschreven. Dat maakt het makkelijker niet uitkeringsgerechtigden een voorziening aan te bieden.
- De wet maakt het mogelijk om mensen met werk preventief een participatievoorziening aan te bieden.
- Jongeren van 16 en 17 jaar met een vrijstelling van de kwalificatieplicht, jongeren van 16 en 17 jaar die al een kwalificatie hebben behaald en jongeren van 16 en 17 jaar voor wie een leer/werk traject de aangewezen route is, kunnen een participatievoorziening aangeboden krijgen naast of in vervolg op reguliere educatiemogelijkheden.
- Daarnaast kunnen voor jongeren vanaf 18 jaar die dreigen uit te vallen, naast de regelingen van het VSV beleid en educatie, ook leer/werk trajecten en re-integratievoorzieningen uit het participatiebudget worden ingezet. Hierbij blijft overigens het behalen van een startkwalificatie het uitgangspunt.

Ten aanzien van budget en verantwoording:

- Er is in 2009 sprake van een overgangsjaar, waarin de bestaande afspraken in kader van het Grotestedenbeleid (GSB) nog gelden.
- Door ontschotting hoeven gemeenten maar een keer verantwoording af te leggen richting het Rijk.
- Gemeenten kunnen de hoogte van het participatiebudget beïnvloeden door goed te presteren. De verdeling van het budget is voor wat betreft een deel van de ingebrachte educatie en inburgeringsmiddelen gebaseerd op outputverdeelmaatstaven. Dat geldt vanaf 2012. Prestaties die zijn behaald in 2010 vormen zo voor een deel de basis voor het budget in 2012. De introductie van outputverdeelmaatstaven heeft gevolgen voor de afspraken met aanbieders over de te behalen resultaten en over de wijze van aansturing.

Maatregelen Prinsjesdag 2009

Op Prinsjesdag 2009 heeft het kabinet een aantal aanvullende maatregel met betrekking tot het Participatiebudget genomen:

- Verlaging van de reserveringsregeling van 60% naar 25%. (voor de G31 in 2009 31,25%, daarna ook 25%) De reserveringsregeling regelt hoeveel geld gemeenten mee kunnen nemen naar een volgend jaar. Het gevolg is dat gemeenten hun eventuele overschotten van 2009 op het Participatiebudget maar voor 25% mogen meenemen naar 2010. De overschotten bij de WWB worden hiermee afgeroomd.
- Naast de bezuiniging als gevolg van beperking van de reserveringsregeling wordt er extra op het re-integratiedeel en het educatiedeel van het participatiebudget bezuinigd.

- De oormerking van het deel dat OCW inbrengt in het Participatiebudget voor educatie en de verplichte besteding daarvan bij ROC's blijft gehandhaafd tot 1 januari 2013. Binnen het participatiebudget is het niet mogelijk inburgeringsmiddelen in te zetten voor educatie. Uitwisseling tussen re-integratiemiddelen en inburgeringsmiddelen blijft wel mogelijk.

4. Haarlems beleidsplan participatie

Dit beleidsplan participatiebudget geeft een eerste aanzet voor de implementatie van de Wet participatiebudget. Haarlem kiest voor een integrale aanpak door de verschillende onderdelen van participatie te koppelen tot één integrale beleidsvisie. Zo weten we waar we voor staan en borgen we optimaal gebruik van de mogelijkheden die de bundeling biedt. Het scheidt de kaders om prioriteiten te stellen en te bepalen wie in aanmerking komt voor welke voorziening. Ook geeft het duidelijkheid over welke veranderingen doorgevoerd moeten worden vanaf 2009 en 2010.

4.1 Wat is participatie voor Haarlem? ⁴

Door mee te doen staan mensen in verbinding met de samenleving. Dat brengt bepaalde opbrengsten met zich mee zowel voor het individu als voor de maatschappij. Het individu verwerft sociale contacten, kennis en inkomen. De samenleving verwerft welvaart en is door benutting van haar sociaal en economisch potentieel in staat te functioneren en zich in moeilijke tijden beter aan te passen en te herstellen.

Participeren veronderstelt dat burgers deelnemen en meedoen. De Wet participatiebudget moet dat deelnemen en meedoen makkelijker maken. Haarlem zet het participatiebudget in voor het mogelijk maken van economische participatie van burgers die aan de zijlijn staan. Werk en scholing zijn daarbij onze uitgangspunten.

Wij beschouwen (vormen van) onbetaald werk en deelname aan opleidingen, cursussen, en (maatschappelijke) trajecten en scholing ook als participatie. Deze vormen van participatie zijn bij voorkeur een middel of een opstap voor het vinden van duurzaam werk. Arbeidsparticipatie beschouwen wij daarom als het hoogste niveau van participatie. Haarlem omarmt het idee van een participatiesamenleving; iedereen moet een actieve rol spelen, ook, en juist, op de arbeidsmarkt.

Natuurlijk doet iedereen mee naar vermogen, maar vermogens moeten wel vergroot worden. Een overgang of stap verder op de participatieladder met als doel economische zelfstandigheid moet altijd in beeld zijn. Soms zal dat zijn door beleid en maatregelen dwingend op te leggen, soms zal dat zijn door de kwaliteiten en behoeften van burgers te ondersteunen. Tegelijkertijd dient participatie duurzaam te zijn. Bij uitval moeten snel nieuwe activiteiten kunnen worden opgepakt. Voortdurende scholing is daarbij een onontbeerlijk onderdeel. De huidige economische crisis toont aan hoe complex, maar ook belangrijk, dat is.

4.2 Synergie

Haarlem gaat met de invoering van het participatiebudget geen nieuwe koers varen. Integendeel. We doen al veel op de drie beleidsterreinen en met goede resultaten. We zijn in staat gebleken bestaande budgetten en verwant beleid te combineren, bijvoorbeeld inzake inburgering en re-integratie. Dit plan sluit daarom aan bij al eerder geformuleerde ambities in de programmabegroting en de uitwerking daarvan in de diverse beleidslijnen en actieplannen.

⁴ De definitie van participatie in deze wet en zoals gehanteerd door de gemeente Haarlem staat los van de term burgerparticipatie waarmee de overheid beoogt burgers actief te betrekken bij het maken van beleid.

Het participatiebudget biedt vooral een aantal nieuwe kansen en mogelijkheden. Die willen we optimaal benutten. Een van de belangrijkste is het bereiken van synergie. De ontschotting van budgetten betekent dat de samenwerking tussen afdelingen zowel op beleidsniveau als in de uitvoering kan worden versterkt. Daarmee bereiken we bijvoorbeeld een betere dienstverlening aan de burger. Ook kunnen we meer en beter samenhang en combinaties in trajecten realiseren. Naast de vermindering van administratieve lasten neemt daardoor de efficiency en effectiviteit van het beleid toe. Daarnaast maken we van de gelegenheid gebruik een aantal accenten te verleggen.

Wij stellen in het kader van het participatiebudget voor vanaf 1 januari 2010 zowel het beleid als de uitvoering van de inburgering en de volwasseneneducatie bij SZW onder te brengen. Daartoe volgt een aparte implementatienota.

Een uitzondering wordt gemaakt voor het voortgezet algemeen volwassenenonderwijs (vavo). Dit onderdeel blijft bij de hoofdafdeling Stadszaken, afdeling Jeugd, Onderwijs en Sport. Daarvoor zijn de volgende redenen:

- het gaat hierbij om het reguliere onderwijs, VMBO-t, Havo en VWO
- de specifieke rol die het vavo vervult binnen het onderwijsveld
- de samenwerking met de scholen van Voortgezet Onderwijs
- vavo is een instrument in het kader van het beleid bestrijding van voortijdig schoolverlaten
- vavo heeft een regionale functie en wordt door de regiogemeenten Zuid- en Midden Kennemerland gezamenlijk gefinancierd in het kader van het onderwijsbeleid
- het betreft een apart budget binnen de huidige Wet Educatie en Beroepsonderwijs, uitgevoerd door een aparte afdeling van het Regionaal Opleidingen Centrum

4.2.1 Uitvoering en klantmanagement

De drie beleidsterreinen re-integratie, educatie en inburgering vertonen veel gelijkenis. Niet alleen op beleidsniveau, ook in de uitvoering. Het betreft immers de toedeling van verschillende voorzieningen aan een klant. Met de vorming van het participatiebudget zijn die voorzieningen bij elkaar gebracht. De implementatie van het participatiebudget begint dus voor een groot deel in de spreekkamer. De klantmanager (of participatiemanager) heeft niet iemand voor zich die tot een wettelijke doelgroep behoort, maar iemand die duurzaam moet gaan participeren.

Voor de klanten inzake educatie ligt dit anders. Veel educatieklanten melden zich rechtstreeks bij de ROC's. Dat willen wij uiteraard zo houden. Met de scholingsinstanties worden afspraken gemaakt over aantallen, gebruik en rapportage.

Tegelijk met de invoering van het participatiebudget en de voeging van beleid en uitvoering introduceren wij ook het klantmanagement voor de uitvoering van de Wi. Dat is een concrete stap op weg naar participatiebeleid en een integrale werkwijze en benadering van onze burgers. Deze werkwijze versterkt ook de uitvoering van de inburgering en moet leiden tot het behalen van de afgesproken doelstellingen.

4.3 Implementatietraject

De onderliggende visie en de formulering van keuzes die daarbij horen, zijn een eerste stap op weg naar daadwerkelijke invoering van het participatiebudget in Haarlem. Indien we het eens zijn over de koers volgt een implementatietraject. De ontwikkeling daarvan bevat in elk geval de volgende onderdelen/fases:

- ontwikkeling van een visie en geïntegreerd participatiebeleid (huidige fase)
- uitwerken inkoop en aanbesteding participatietrajecten (+ evaluatie Wi)

- helderheid over uitvoering, ontwikkeling van een geïntegreerd klantproces
- ontwikkeling van de interne bedrijfsvoering (harmonisatie processen, aandacht voor systemen)

4.4 Samenhang materiewetten

Het is niet uitgesloten dat het Rijk ervoor kiest ook andere wetten of beleid op het terrein van de participatie bij het participatiebudget te betrekken. De gemeente heeft zelf ook de ruimte om daarin keuzes te maken. Vooral nog kiezen we ervoor ons beleid de komende twee jaar uit te werken op de beleidsterreinen van het participatiebudget: de re-integratie, de inburgering en de volwasseneneducatie. Dat betekent dat we de drie beleidsonderwerpen bestuurlijk, inhoudelijk, organisatorisch en financieel met elkaar in samenhang brengen. Want, hoewel de Wet participatiebudget de drie beleidsterreinen verbindt, blijft de uitwerking en uitvoering ervan complex. Dat is omdat de onderliggende wet- en regelgeving van de drie wetten niet verandert en daarnaast de uitgangspunten soms verschillen.

Zo is er een duidelijke samenhang met de Wet Sociale Werkvoorziening, die zich ook richt op het bevorderen van de economische zelfredzaamheid van een kwetsbare doelgroep.

Ook de Wet Maatschappelijke Ondersteuning is een participatiewet, echter de WMO hanteert een andere en bredere definitie van participatie. Maatschappelijke ondersteuning omvat activiteiten die het mensen mogelijk maken om mee te doen in de samenleving. In de praktijk betekent dit dat burgers zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven wonen en aan activiteiten blijven deelnemen. Dat gebeurt op negen prestatievelden die een breed scala van het lokale sociaal beleid betreffen. De WMO heeft daarmee dus een vergelijkbaar gedachtegoed als de Wet participatiebudget, echter de wetten hebben ieder verschillende doelstellingen.

5. Onze doelgroep

Zij die aan de kant staan verdienen speciale aandacht. Zij hebben soms net dat duwtje in de rug nodig om participatie wel mogelijk te maken. Anderen behoeven intensieve begeleiding bij het op de rails krijgen van leven, werk en opleiding. Op die doelgroepen richten wij ons. We benadrukken dat mensen ook een eigen verantwoordelijkheid hebben. Van iedereen wordt verwacht dat hij of zij meedoet en die inspanningen pleegt die nodig zijn om die zelfstandigheid te bereiken. De gemeente heeft daarin een ondersteunende en faciliterende rol.

Trajecten hebben als einddoel werk, of zijn een tussenstap op weg naar werk. Scholing, opleiding en inburgering hebben als einddoel het vinden van werk of een versterking van de sociaal-maatschappelijke positie. Zo wordt aan de onderkant van de arbeidsmarkt telkens de ruimte gecreëerd die nodig is om laagopgeleiden of de zwakkeren in onze samenleving ook aan de slag te laten gaan. Voor anderen geldt dat het nodig is om hen een bijdrage te laten leveren in de vorm van begeleid werken of beschermd werken.

Concreet hebben we het over de volgende doelgroep:

1. Personen vallend onder de gemeentelijke re-integratieverantwoordelijkheid: mensen met een uitkering in het kader van de Wet werk en bijstand of de Algemene Nabestaandenwet en werkloos werkzoekenden zonder uitkering.
2. Inburgeraars; zowel inburgeringsbehoefigen als inburgeringsplichtigen, zoals beschreven in de Wet inburgering en onze inburgeringsnota⁵.
3. Burgers die een educatietraject behoeven (Zie bijlage 2)

⁵ Wet inburgering in de gemeente Haarlem 2007 –2009. MO/OWG/2006/1498.

6. Onze beleidsdoelen

Wij gaan geen geheel nieuwe beleidsinhoudelijke koers varen. De komende twee jaar gaan we uit van de huidige doelgroepen en blijven we de huidige trajecten re-integratie, inburgering en volwasseneneducatie uitvoeren. Hieronder gaan we wel in op de accenten die wij inzake het participatiebudget willen leggen. Dat geeft helderheid over onze ambities en doelstellingen ten aanzien van het te besteden budget. Ook geeft het de input die we nodig hebben om verder vorm te geven aan de implementatie van deze wet.

We zetten in op een verhoging van onze participatiegraad, op het verminderen van het aantal bijstand- en uitkeringsgerechtigden en op het verminderen van het aantal laaggeletterden. Inburgeringsvoorzieningen moeten aansluiten op de doelstelling burgers te laten participeren, vooral door het volgen van scholing en het hebben van werk. Daarnaast moet het Haarlemse burgers met en (start) kwalificatie omhoog. Daartoe hanteren we de volgende beleidsdoelen:

- 1) Participeren door te werken; het stimuleren van de arbeidsparticipatie,
- 2) Scholing: het behalen van een startkwalificatie of beroepskwalificatie
- 3) doorlopende leerlijnen en geïntegreerde trajecten rondom inburgering en educatie
- 4) Investeren in activiteit: sociale activering en beschermd werken voor hen die nog niet in staat zijn een opleiding te volgen of om aan het werk te gaan.

Economische participatie (werk) en de daarbij behorende vormen van scholing en opleiding zijn de belangrijkste elementen van ons participatiebeleid. Daarmee verschillen de accenten in deze participatienota wezenlijk van andere beleidslijnen en wetten inzake participatie, zoals de WMO. Dat zal zijn effect hebben op de manier waarop we prioriteiten stellen en trajecten inkopen en uitzetten. De gemeente Haarlem is zich terdege bewust van het feit dat een participatiemaatschappij niet betekent dat iedereen fulltime aan het werk moet zijn. Maar wij verwachten wel dat iedereen zich inzet om naar vermogen mee te doen. Dat betekent dat we óók oog hebben voor kwetsbare groepen en hun deelname aan deze maatschappij moeten faciliteren of daarvoor de randvoorwaarden moeten creëren.

Onze beleidsdoelen zijn in de huidige fase kwalitatief geformuleerd. Dat kan ook niet anders omdat de participatiepositie van onze (participatie) doelgroep op dit moment niet in beeld is. Als gevolg daarvan zijn doelstellingen lastig te formuleren en is de effectiviteit van trajecten, en dus van beleid, nauwelijks meetbaar. Dit is een landelijk vraagstuk waar momenteel in de Tweede Kamer aandacht voor is.

Vanaf januari 2010 gaan wij werken met de participatieladder voor zowel SZW klanten als nieuwe inburgeraars. (Zie verder paragraaf 8). Met dit instrument kunnen zowel de effecten van het participatiebeleid in den breedte gevolgd worden, als de effecten van de afzonderlijke instrumenten. Wij gaan onze hieronder genoemde beleidsdoelstellingen op basis van de participatieladder in 2010 meetbaar uitwerken en concretiseren.

6.1 Participeren door te werken; stimuleren van de arbeidsparticipatie

De gemeente Haarlem beschouwt in het kader van de Wet participatiebudget deelname aan de formele arbeidsmarkt als het hoogste niveau van participatie. Participeren door te werken is dan ook het eerste beleidsdoel van de gemeente op dit terrein. Waarom kiezen wij hiervoor? Betaald werk blijft voor velen de belangrijkste bron van inkomen en dus van economische zelfstandigheid. Daarnaast draagt het bij aan sociale integratie en maatschappelijke participatie, biedt het ontplooiingsmogelijkheden en levert het politieke en maatschappelijke invloed op. Betaald werk verschaft een individu inkomen, sociale contacten, waardering en zelfrespect. Uit onderzoek blijkt

dat de leefsituatie en het welbevinden van werkenden gemiddeld beduidend beter is dan van niet werkenden⁶.

Ook is betaald werk de belangrijkste bron van maatschappelijke welvaart en dragen we met het bevordering ervan bij aan de doelstelling om de participatie in Nederland te vergroten. Dit is noodzakelijk om de oplopende vergrijzingskosten in de komende decennia op te vangen, maar ook om het draagvlak voor de verzorgingsstaat te onderhouden en te vergroten. Dat betekent dat trajecten of scholing vooral gericht moeten zijn op het vinden van betaald werk. Tussenfases in de route op weg naar werk zijn in beginsel een opstap en geen eindstation.

6.2 Scholing

Het tweede beleidsdoel is het meer mogelijk maken van scholing. Op dit moment zijn met name de mogelijkheden voor inactieven en laaggeschoolden om scholing te volgen te beperkt. De doelstelling van scholing is zoveel mogelijk het behalen van een start- of beroepskwalificatie en de mogelijkheid om een leven lang te kunnen leren. Trajecten moeten gericht zijn op het doormaken van een ontwikkeling. Voor bepaalde doelgroepen zal gelden dat zij, om te kunnen participeren, eerst een aantal basisvaardigheden moeten aanleren. Deze basisvaardigheden zijn nodig om op ieder niveau en in iedere functie te kunnen voldoen aan de eisen die een organisatie aan de medewerkers stelt. Dit zijn allemaal stapjes, voortrajecten, op weg naar betaalde arbeid.

Indien we inzetten op betaalde arbeid als hoogste niveau van participatie dient scholing zoveel mogelijk te leiden tot een startkwalificatie. Een startkwalificatie is het minimale onderwijs niveau dat nodig is om kans te maken op duurzaam werk. Het is een belangrijke succesfactor voor het verkrijgen en/of behouden van een duurzame baan, voor voldoende inkomen en voor een volwaardige plek in de samenleving. Scholing is een investering voor de langere termijn. Ons participatiebeleid biedt trajecten, onderwijs en opleiding die zoveel mogelijk leiden tot een algemene niveauverhoging of tot het behalen van een startkwalificatie. Indien dit niet mogelijk is, wordt ingezet op het behalen van de beroepskwalificatie. Daarnaast moet er aandacht zijn voor duale trajecten en alternatieve arbeidsvormen in combinatie met gerichte scholing.

6.3 Doorlopende leerlijnen en geïntegreerde trajecten inburgering en educatie

De participatiegraad van de gemeente Haarlem kan voor een deel positief worden beïnvloed door onze inburgeraars betere mogelijkheden en kansen op scholing en werk te bieden. Op basis van de huidige wetgeving leidt het volgen van een inburgeringscursus tot het behalen van een inburgeringsexamen of het Staatsexamen. Daarmee heeft de inburgeraar nog niet automatisch werk of een (afgeronde) opleiding. Feitelijk gezien is pas een eerste stap gezet op weg naar volwaardige participatie. Als derde beleidsdoel wordt daarom ingezet op het creëren van extra trajecten om zo doorlopende leerlijnen voor inburgeraars te bereiken. Dat betekent dat in het traject voor en na het behalen van het inburgeringsexamen aansluiting wordt gezocht met scholing, opleiding, stages en vrijwilligerswerk en daarmee naar duurzame arbeidsparticipatie. Alleen het behalen van het inburgeringsexamen is niet voldoende voor duurzame participatie.

De gemeente zet daarnaast extra in op de zogenaamde Taalvoorziening; een combinatie van een inburgeringstraject en het volgen van een beroepsopleiding MBO. Hierbij worden extra schakeltrajecten gecreëerd waar dit noodzakelijk is. Het MBO diploma geldt als vrijstelling voor het inburgeringsexamen.

6.4 Investeren in activiteit

Voor kwetsbare doelgroepen op de arbeidsmarkt geldt dat zij vaak slechts een geringe geschiktheid hebben voor werk of om een opleiding en scholing te volgen. Echter, ook voor hen

⁴ Zie oa. Hortulanus et al. 2003 Sociaal Isolement. Een studie over sociale contacten en sociaal isolement in Nederland.

moet een vorm van activering of participatie aan de orde zijn. Dat is ons vierde beleidsdoel. We willen investeren in activering en dat ook belonen. Dat is omdat we vinden dat iedereen de kans moet krijgen deel te nemen aan onze samenleving.

Voor kwetsbare doelgroepen kunnen activiteiten als sociale activering en beschermd werken als alternatief voor regulier werk, sociaal isolement doorbreken en een verhoogde participatie bewerkstelligen. Ook specifieke leer/werk trajecten inclusief intensieve begeleiding en op maat toegesneden arrangementen zijn een middel om deze doelgroep te bedienen.

Deze activiteiten en trajecten dienen geen doel op zich; zij kunnen, en moeten, wel degelijk een eerste stap zijn op weg naar werk. Het uitgangspunt is dat we mensen activeren met een doel; namelijk om stappen te maken op de participatieladder; op weg naar het zoveel mogelijk op eigen kracht een inkomen verwerven.

Verder kampen jongeren die niet participeren of uitvallen vaak met meervoudige problematiek, zoals schulden en sociaal-emotionele problemen. Als gevolg daarvan vallen jongeren vaak uit. Dat maakt hun participatie en bemiddeling een kwestie van lange adem, waarbij begeleiding van cruciaal belang wordt. Bij de inkoop van trajecten ontbrak door strakke regelgeving de financieringsmogelijkheid voor extra begeleiding.

7. Inkoop van trajecten

De mogelijkheden die het participatiebudget biedt om andersoortige en gecombineerde trajecten te ontwikkelen en in te kopen, moet voor een deel nog worden ingezet. Daarvoor zijn een aantal stappen noodzakelijk zoals de huidige fase, (het formuleren van een integrale beleidsvisie), en vervolgens het zicht op doelgroepen en klantprofielen. Daarna volgt het maken van een match tussen de ondersteuningsbehoefte en het bestaande aanbod om zodoende zicht te krijgen op de “witte vlekken” in ons huidige beleid en aanbod. De uitwerking hiervan volgt in 2010.

Wel maken we alvast een start met de inkoop van gecombineerde inburgeringstrajecten. Bijvoorbeeld door inburgeraars MBO onderwijs te laten volgen, waardoor middelen optimaal worden benut en de uitstromers voor werkgevers interessant worden. Een deel van deze inburgeraars kan vervolgens doorstromen naar het HBO. Voor inburgeraars met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt is een AKA⁷ opleiding, met een bredere focus op basisberoepsvaardigheden een betere keuze.

8. De participatieladder

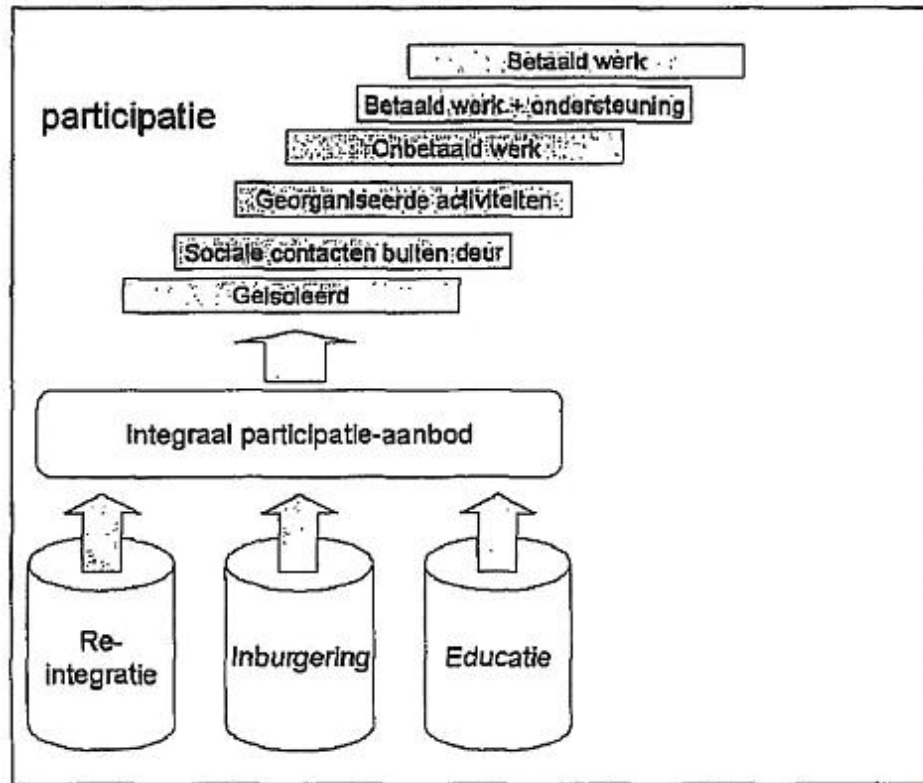
Het begrip participatie moet operationeel worden gemaakt. Niet alleen moeten tussenresultaten beter in beeld zijn om investeringen te kunnen verantwoorden, ook moet er meer zicht komen op de effectiviteit van ingezette instrumenten. Intern is het van belang een goed beeld te hebben van de mogelijkheden/instrumenten die horen bij de stapjes richting betaalde arbeid. Daartoe gaan we werken met de participatieladder.

De participatieladder is in opdracht van, en samen met, twaalf gemeenten ontwikkeld om participatie-effecten te meten. Inmiddels is de participatieladder getest in zes gemeenten en zijn de bevindingen over het algemeen positief. De participatieladder brengt de mate van participatie van burgers en de ontwikkeling daarvan in beeld, kan makkelijk worden toegepast en verwerkt in bestaande systemen en leidt tot voor gemeenten vergelijkbare gegevens. Voor Haarlem betekent het dat het rendement van het participatiebeleid, evenals het effect van de afzonderlijke instrumenten, beter in beeld kan worden gebracht.

⁷ AKA staat voor arbeidsmarkt gekwalificeerd assistent en is een beroepsopleiding op niveau 1.

Inmiddels is Haarlem een van de 19 koplopergemeenten geworden inzake de implementatie van de participatieladder. De startdatum voor de uitvoering van het plan Participatieladder is januari 2010 en de uiterste datum van afronding is 31 december 2011.

Figuur 1. Van separate voorzieningen naar een integraal participatieaanbod gericht op het bereiken van een hogere trede op de participatieladder

9. Financiële paragraaf

9.1 Budget

Het participatiebudget is een specifieke uitkering voor gemeenten, waaruit participatievoorzieningen kunnen worden gefinancierd. Uitvoeringskosten mogen niet uit het participatiebudget gefinancierd worden. Daartoe ontvangen gemeenten een bijdrage uit het gemeentefonds. Voor de uitvoerings- en beleids capaciteit inzake het participatiebudget moet rekening worden gehouden bij het opstellen van de begroting.

Het budget komt als apart geormerkt budget naar de gemeente. De verantwoording van drie budgetten naar het Rijk is teruggebracht naar één verantwoording. De verdeling van het macrobudget over gemeenten is met ingang van 2012, voor wat betreft de ingebrachte educatie- en inburgeringsmiddelen gebaseerd op outputverdeelmaatstaven. Dat betekent dat wordt gestuurd op de prestaties op deze twee terreinen. Prestaties die zijn behaald in een bepaald jaar tellen twee jaar later mee in het dan toe te kennen budget.

Op Prinsjesdag is bekend geworden dat er de komende jaren extra bezuinigd wordt op het re-integratiedeel en het educatiedeel van het participatiebudget. We kunnen om die reden niet langer uitgaan van een budget van ruim 18 mio. Daarnaast wordt het reserve deel Wwb als gevolg van bezuinigingen op die regeling vanaf 2010 afgeroomd. Dat kan betekenen dat de in deze nota genoemde ambities, waar het de inkoop van participatietrajecten betreft, moet worden bijgesteld.

Daarnaast is het van belang prioriteiten te stellen ten aanzien van de doelgroepen en de specifieke inzet daarbij. De komende tijd moet daar meer duidelijkheid over komen.

Overigens worden voor een deel van in deze nota genoemde doelgroepen, met name jongeren, middelen ingezet vanuit andere wetten en budgetten. Het uitvoeren en behalen van een startkwalificatie voor jongeren tot 23 wordt bekostigd vanuit RMC en Leerplicht. Daarnaast zijn er de komende jaren extra middelen inzake Jeugdwerkloosheid die voor een deel ingezet worden voor het realiseren van leer/werktrajecten voor jongeren.

Gezien de bezuinigingen op het participatiebudget voor 2010 vragen wij ESF subsidie aan in de categorie A (additionele toerusting van personen met een achterstand op of tot de arbeidsmarkt en in de categorie J; Jeugd, (additionele scholing, opleiding en toerusting van jongeren met een achterstand op of tot de arbeidsmarkt).

Haarlem	2009	2010
Wwb	14.073.168	12.653.617
Educatie	1.728.787	1.334.935 (geoormerkt)
Inburgering	2.616.924	2.621.319
Totaal participatiebudget	18.418.879	16.609.871

9.2 Budgethouderschap

De drie componenten van het participatiebudget zijn momenteel verspreid over drie hoofdafdelingen en budgethouders: Stadszaken/Wwgz, en SoZaWe. Gezien de expliciete keuze voor een integrale aanpak en uitvoering van het participatiebeleid willen wij het participatiebudget onder de verantwoordelijkheid brengen van één budgethouder.

Wanneer we dat niet doen betekent dat het intact houden van de drie domeinen als aparte afdelingen ofwel het intact houden van de huidige programma's. Het College stelt daarom voor het participatiebudget vanaf 1 januari 2010 onder te brengen bij de hoofdafdeling Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Dit met uitzondering van het onderdeel Vavo. Dit laatste onderdeel blijft bij de hoofdafdeling Stadszaken, afdeling Jeugd, Onderwijs en Sport.

De overheveling van budgetten naar de hoofdafdeling SZW is budgettair neutraal. Het betreft immers de overheveling van bestaande budgetten naar één hoofdafdeling. De daartoe benodigde begrotingswijziging wordt opgesteld en afgestemd tussen de afdelingen Beleid en Bedrijfsvoering, Middelen en Services en Concernstaf.

9.3 Uitvoeringskosten

De uitvoeringskosten voor het klantmanagement voor bijstandsgerechtigden staan opgenomen in de personeelsbegroting van de hoofdafdeling Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Omdat de overheveling van alle taken op het gebied van inburgering naar één hoofdafdeling Sociale Zaken en Werkgelegenheid een kleine reorganisatie betreft, volgt hiervoor een aparte nota inclusief de uitvoeringskosten van het klantmanagement Inburgering.

Bijlage 1 Kengetallen

Haarlem 2008	Aantal	
Participatiegraad		71%
Bevolking	147.640	
Autochtonen	112, 198	76%
Allochtonen	35.442	24% waarvan niet westers: 19.450 (13%)
Wwb uitkeringsgerechtigden	2418	
Inwoners jonger dan 24	38.000	
Waarvan jonger dan 27 in de bijstand	195	
Niet werkenden werkzoekenden	ca. 4000	
Minima (huishoudens)	8.800	
Daklozen	300-400	
Verslaafden (Alcohol, cannabis en harddrugs)	Ruim 13.000	
Laaggeletterden	20.000	
Vrijwilligers	49.000	
Voortijdig schoolverlaters	460	Nieuw per jaar
Potentiële Inburgeraars	10.000	
Potentieel inburgeringsplichtigen	2000	

Bijlage 2 Huidig beleid en trajecten

Volwasseneneducatie (VE)

Haarlem heeft veel volwassenen die niet over een economische startkwalificatie beschikken. Het gaat om bijvoorbeeld om volwassenen die laaggeletterd zijn, die herintreder zijn op de arbeidsmarkt of die een beroepsopleiding willen gaan volgen en een opstap nodig hebben. In het kader van volwasseneneducatie dragen wij met educatietrajecten bij aan het verminderen van achterstand in kennis en vaardigheden van deze burgers.

In de periode 2007-2009 volgen in totaal 1374 deelnemers een traject volwasseneneducatie. Het gaat om de volgende doelgroepen en de daarbij behorende trajecten:

- Laaggeletterden
- Licht verstandelijk gehandicapten en WAO/WIA gerechtigden
- Herintredende vrouwen
- Staatsexamengroep
- Werkenden
- Ex-inburgeringsplichtigen
- Ouderen
- Taalstages
- Vrijwilligerswerk

Toegankelijkheid is een belangrijke eigenschap van de volwasseneneducatie. Daarnaast wordt zoveel mogelijk gewerkt aan doorlopende leerlijnen met middelbaar en hoger beroepsonderwijs of universiteit. Die doorlopende leerlijnen hebben soms de vorm van duale trajecten, een combinatie van educatie, vavo en beroepsonderwijs of aspecten van beroepsvorming.

Speerpunt: jongeren 16-23 jaar

Haarlem wil jongeren stimuleren een zo optimaal mogelijke schoolloopbaan te hebben. Daarnaast zet Haarlem in op het terugdringen van de jeugdwerkloosheid door ten minste behalen van de startkwalificatie. Veel jongeren gaan aan het werk zonder dat zij een startkwalificatie hebben behaald. Het streven is te bereiken dat deze jongeren structureel aan het werk blijven en om hen alsnog aan een start- of beroepskwalificatie te helpen. Een belangrijk instrument hiertoe is het EVC traject (erkennen verworven competenties), met daaraan eventueel gekoppeld een duaal traject.

Daarnaast is er een breed pakket aan duale en andere scholingstrajecten naast leer-werktrajecten voor jongeren. Met het voortgezet onderwijs en de regionale opleidingscentra (ROC's) zijn in kader van het VS beleid afspraken gemaakt om deze jongeren aan een startkwalificatie te helpen, onder andere door het bieden van onderwijs in de praktijk. Intensieve begeleiding van de doelgroep op de leer-werkplek is hierbij essentieel. Vanuit de RMC functie/voortijdig schoolverlaten zijn hiervoor, veelal in samenwerking met de ROC's, diverse projecten voor opgezet.

Alle onderwijstypen worden op hun verantwoordelijkheid gewezen leerlingen af te leveren met een diploma of startkwalificatie. Daarnaast wordt gesproken over het mogelijk maken van een opstapkwalificatie om de doorstroom naar vervolgonderwijs mogelijk te maken, zoals bijvoorbeeld bij het VMBO-t.

Voortgezet Algemeen Volwassenen Onderwijs (VAVO)

Het vavo heeft een regionale functie voor Zuid- en Midden Kennemerland. Haarlem is centrumgemeente van Zuid Kennemerland.

De Haarlemse kosten voor het vavo zijn 672.032 euro op jaarbasis en heeft een totaal aantal deelnemers van 681. Het vavo biedt burgers van Haarlem en omgeving de mogelijkheid alsnog een startkwalificatie te halen of kennis te nemen van onderwerpen of vakken die voor hun ontwikkeling als burger of werknemer belangrijk zijn. Jongeren vanaf 16 jaar met een afgebroken schoolloopbaan worden via het vavo in staat gesteld een startkwalificatie of een "opstapkwalificatie" te behalen of

worden via oriëntatie en schakeltraject toegeleid naar het beroepsonderwijs of de arbeidsmarkt. Deze jongeren hebben vaak extra begeleiding en zorg nodig op het Vavo. Hiermee levert het Vavo een bijdrage aan het verminderen van voortijdig schoolverlaten.

Een van de speerpunten van het vavo in Zuid-Kennemerland is de oriëntatie naar ander onderwijs of arbeidsmarkt. Zo worden er speciale onderwijstrajecten aangeboden voor cursisten met een afgebroken vmbo-opleiding, die nog een keus moeten maken voor een vervolgopleiding in het beroepsonderwijs. Zij schakelen naar een beroepsopleiding MBO-1-2 of naar een examenklas VMBO-t.

Inburgering

Haarlem is in april 2007 van start gegaan met de uitvoering van de Wet inburgering (Wi). De gemeente heeft bij inburgering drie wettelijke taken: informeren, handhaven en faciliteren. Doel van het Haarlemse inburgeringsbeleid is dat inburgeraars duurzaam inburgeren en participeren, onder het motto “Doe mee door mee te doen”. Dat doen we door te zorgen voor een kwalitatief goed en inhoudelijk gevarieerd aanbod aan inburgeringstrajecten. Een goede werving, intake en begeleiding van de inburgeraar zijn daarbij van belang.

Daarnaast is het belangrijk dat zoveel mogelijk trajecten duaal zijn. Dat wat in de lessen wordt geleerd wordt in de praktijk gebruikt en vice versa. Dit kan bereikt worden door stages, vrijwilligerswerk of leren op de werkvloer. Een deel van de Haarlemse trajecten is nu reeds duaal; het landelijk streven is dat uiteindelijk 80% van de trajecten duaal moet zijn.

Inburgeringstrajecten

Haarlem heeft met het Rijk voor de periode 2007-2009 afgesproken om 1139 inburgeringstrajecten te starten. Daarbij zijn voor de volgende doelgroepen trajecten ingekocht:

- asielgerechtigden;
- uitkeringsgerechtigden;
- inburgeraars zonder werk en inkomen, gericht op:
 1. sociale redzaamheid en gezondheid,
 2. opvoedingsondersteuning en ouderparticipatie,
 3. ondernemerschap,
 4. gericht op werk,
- werkende inburgeraars
- Geestelijke bedienaren (= landelijk traject).

Andere trajecten:

- Persoonlijk inburgeringsbudget (PIB)
Dit is een inburgeringstraject op maat waarbij de inburgeraar zelf aan de gemeente een voorstel voor een traject en opleider doet. In het kader van een innovatietraject start de gemeente Haarlem 50 trajecten PIB.
- Taalkennisvoorziening
Dit is een traject voor inburgeraars die een MBO niveau I of II opleiding volgen.
- Pardonners
Voor de groep zogeheten Pardonners zijn diverse specifieke trajecten beschikbaar; deze zijn apart aanbesteed.
- Alfabetisering
Een inburgeraar die functioneert onder niveau Alfa-C in het Latijns schrift, wordt eerst een traject (zie onder volwasseneneducatie) aangeboden, om het taalniveau voldoende op peil te brengen. Na afronding daarvan, stroomt de inburgeraar door in een inburgeringstraject.

Het officiële einddoel van het inburgeringstraject is (1) het behalen van het inburgeringsexamen, of (2) het behalen van Staatsexamen NT2 I of II, of (3) het behalen van het MBO I of II diploma. In de

laatste twee gevallen volgt vrijstelling voor het inburgeringsexamen. Voor inburgeraars zonder werk is daarnaast ook deelname aan het arbeidsproces het doel.

Flankerend beleid

Naast de regulier inburgeringstrajecten heeft Haarlem diverse projecten die de inburgeringsketen aanvullen. De projecten worden nu voor een deel bekostigd uit subsidies en voor een deel uit het Wi-budget. Deze subsidies lopen op termijn af. Het is van belang dat een deel van deze projecten wordt opgenomen in het reguliere beleid, ook qua financiering. Daarnaast blijft de inburgering een groeiproces, waarbij aandacht moet zijn voor

- Taal: 1) Taal aan Huis, 2) Gilde samenspraak, 3) NT2 pleinen, 4) Taalcoaches
- Vrijwilligerswerk: 1001-kracht
- Informeren: 1) website Inburgering, 2) Inburgeringsambassadeurs, 3) Wijkcontactvrouwen

Re-integratie

Eerder heeft de raad het Haarlemse beleidsplan re-integratie vastgesteld, met als titel niemand aan de kant. We zetten in op het vergroten en bevorderen van de economische zelfredzaamheid van inwoners die dat nodig hebben. We streven naar zelfstandige arbeidsdeelname en waar dit niet kan zet de gemeente andere voorzieningen in zoals beschut werk of sociale activering. De afgelopen jaren is het bevorderen van uitstroom uit de bijstand een speerpunt geweest. Het college wil dat onder andere realiseren door intelligente maatregelen. Dat heeft tot een reële bestandsdaling geleid van zo'n 3400 in 2006 naar ruim 2400 in juni 2009.

Beleidsmaatregelen uit het programma Werk en Inkomen

- Plaatsen van 80% van de klanten op een traject, elke klant maakt stappen op de re-integratieladder
- Werkgeversbenadering waarbij de vraag centraal staat. Daarnaast werkgelegenheid creëren door contract compliance⁸
- Combineren werken en leren in verschillende vormen; stages leer/werk plekken en Workfirst. Ook het creëren van leer/werk plekken

In de uitwerking in de kadernota re-integratie 2006-2008 is de doelstelling om de uitstroom te bevorderen ingezet langs de volgende beleidslijnen:

- Ken je klant en dichter op de klant door een actieve benadering
- Maatwerk
- Effectieve instrumenten
- Een breed aanbod aan trajecten sociale activering

Verder is er aandacht voor het zelfstandig ondernemerschap en scholing. We zijn begonnen met de vraaggerichte re-integratiemethodiek waarbij beschikbare vacatures het uitgangspunt van het traject vormen. Hiervoor is een acquisitie- en matchingsbureau opgericht.

Wij bieden onze klanten de volgende re-integratie voorzieningen:

1. Re-integratietrajecten (waaronder ook individuele inkoop)
2. Sociale activeringstrajecten
3. Activiteiten met behoud van uitkering/gesubsidieerde arbeid
4. Work first
5. Zelfstandig ondernemerschap
6. Stimuleringspremies (inclusief stagevergoeding)
7. Subsidies voor werkgevers

⁸ Contract compliance komt ook wel voor in de termen social return of 5%-regeling. Het komt neer op een (zekere mate van) verplichting voor een bedrijf om bij door de gemeente uitbesteed werk een deel van de arbeidskrachten uit het cliëntenbestand van de gemeente te nemen. Contract compliance kan worden gezien als een van de vormen om (op een andere manier) met werkgevers om te gaan.

Daarnaast is er speciale aandacht voor de volgende doelgroepen:

- De zogenaamde bijzondere doelgroepen (dak- en thuislozen, personen met verslavingsproblematiek, personen met een psychiatrische achtergrond en ex gedetineerden).
- Jongeren
- alleenstaande ouders
- inburgeringsplichtige uitkeringsgerechtigden

Breed pakket aan voorzieningen en instrumenten

Tot voor kort bood de wet weinig ruimte om flankerende re-integratie-instrumenten in te zetten, zoals subsidies en premies. Nu het Kabinet de (arbeids) participatie en het betrekken van mensen met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt speerpunt van beleid heeft gemaakt, ontstaan er nieuwe mogelijkheden om werkzoekenden te ondersteunen en te stimuleren.

Het gaat om de volgende maatregelen:

- Nieuwe vormen van werken met behoud van uitkering
- Loonkostensubsidies
- Verruiming van premiebeleid
- Verruiming van kansen voor niet uitkeringsgerechtigden om aan het werk te gaan
- Scholing of opleiding voor deelnemers aan een participatieplaats

Daarnaast vinden wij het belangrijk onze klanten goed te kennen en hun mogelijkheden en belemmeringen in beeld te hebben om maatwerk mogelijk te maken. De effectiviteit van onze re-integratie heeft baat bij een goede match tussen personen en re-integratie-instrumenten. Daartoe gaan we vanaf 2009 met een assessment werken. Onze klanten worden onder andere getest op competenties en vaardigheden. Daarnaast vinden er individuele gesprekken plaats om motivatie en achtergrond van de klant in beeld te brengen.